

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny: OB LICZA GEOGRAFII 4, zakres rozszerzony

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
2	3	4	5	6
I. Strefowość środowiska przyrodniczego na Ziemi				
Uczeń: • wyjaśnia, czym są strefowość i astrefowość • podaje przykłady strefowych zjawisk przyrodniczych na Ziemi • wyróżnia strefy klimatyczne i wskazuje ich zasięg na podstawie mapy • wymienia rodzaje wietrzeń • wymienia czynniki astrefowe • wymienia strefy klimatyczno-roślinno-glebowe na podstawie mapy • przedstawia główne prawidłowości dotyczące rozmieszczenia zwierząt na Ziemi	Uczeń: • charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi na podstawie schematu • analizuje rozkład średniej rocznej temperatury powietrza na Ziemi na podstawie mapy • podaje czynniki wpływające na długość okresu wegetacyjnego • omawia rozmieszczenie gleb na Ziemi na podstawie mapy • przedstawia zasoby biomasy na Ziemi z wykorzystaniem mapy • wymienia parametry klimatyczne wpływające na strefowość formacji roślinnych • wymienia główne cechy środowiska przyrodniczego stref klimatyczno-roślinno-glebowych: od równikowej do polarnych • omawia wybrane czynniki astrefowe	Uczeń: • omawia czynniki wpływające na globalną cyrkulację atmosfery • przedstawia zróżnicowanie rocznej sumy opadów atmosferycznych na Ziemi • porównuje długość okresu wegetacyjnego w poszczególnych typach klimatu • analizuje intensywność poszczególnych rodzajów wietrzeń w różnych szerokościach geograficznych • omawia czynniki kształtujące strefowość biomasy • omawia wpływ rozmieszczenia lądów i mórz na wielkość temperatury i opadów na Ziemi • analizuje wpływ prądów morskich na rozkład temperatury powietrza i opadów na Ziemi • omawia wpływ rzeźby terenu i wysokości nad poziomem morza na rozkład temperatury powietrza i opadów na Ziemi • charakteryzuje strefy klimatyczno-roślinno-glebowe na Ziemi • przedstawia warunki występowania astrefowych formacji roślinnych	Uczeń: • wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega strefowość zjawisk przyrodniczych • przedstawia zależność między szerokością geograficzną a rozkładem zachmurzenia i występowaniem opadów atmosferycznych na Ziemi • przedstawia zależność między rodzajem gleb a roślinnością strefową • przedstawia zależność między występowaniem zasobów biomasy a strefami klimatycznymi • przedstawia zależność między rodzajem skał a typami gleb i składem gatunkowym szaty roślinnej • przedstawia zależność między warunkami wodnymi a glebami i formacjami roślinnymi • omawia zależność między głównymi cechami klimatu a formacjami roślinnymi i właściwościami gleb na podstawie schematu • przedstawia główne cechy środowiska przyrodniczego stref klimatyczno-roślinno-glebowych: od równikowej do polarnych	Uczeń: • identyfikuje prawidłowości dotyczące zróżnicowania środowiska przyrodniczego na Ziemi • przedstawia powiązania między poszczególnymi komponentami środowiska przyrodniczego • identyfikuje na przykładach współzależności między elementami środowiska przyrodniczego w strefach klimatyczno-roślinno-glebowych: od równikowej do polarnych • wyjaśnia, w jaki sposób astrefowe czynniki przyrodnicze modyfikują przebieg zjawisk strefowych na Ziemi

II. Problemy środowiskowe współczesnego świata				
Uczeń: ● wyjaśnia, czym jest geozagrożenie ● wymienia przykłady geozagrożeń ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>katastrofa naturalna</i>, <i>klęska żywiołowa</i> ● wyjaśnia, na czym polega teledetekcja geozagrożeń ● wyjaśnia, czym są geozagrożenia meteorologiczne i geozagrożenia klimatyczne ● podaje przykłady zagrożeń meteorologicznych i klimatycznych ● wymienia przyczyny współczesnego globalnego ocieplenia ● wskazuje na mapach obszary współcześnie zlodzone ● wymienia zagrożenia geologiczne ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wulkanizm</i>, <i>trzęsienie ziemi</i> ● wyjaśnia, czym jest lej krasowy ● wyjaśnia, czym są erozja i dewastacja gleb ● wymienia przyczyny erozji gleb ● wyjaśnia, czym jest pustynnienie ● wymienia obszary nadmiaru i niedoboru zasobów wodnych na Ziemi ● wyjaśnia, czym jest ślad wodny ● wyjaśnia, czym są bioróżnorodność ● i georóżnorodność •	Uczeń: ● przedstawia podział geozagrożeń ze względu na przyczynę ● wymienia różne sposoby ostrzegania przed klęskami żywiołowymi w różnych krajach ● przedstawia trasy cyklonów tropikalnych ● wskazuje obszary występowania trąb powietrznych na mapie ● wymienia inne geozagrożenia meteorologiczne ● wskazuje na mapie regiony najbardziej narażone na powodzie ● wymienia czynniki naturalne wpływające na zmiany klimatu na Ziemi ● omawia antropogeniczne źródła gazów cieplarnianych na świecie na podstawie wykresu ● przedstawia zmiany zasięgu pokrywy leśnej na świecie na podstawie mapy ● wymienia globalne skutki zmian klimatu ● podaje przyczyny powstawania trzęsień ziemi ● podaje przyczyny wulkanizmu ● wskazuje na mapie obszary sejsmiczne i regiony, w których występuje najwięcej wulkanów ● przedstawia naturalne i antropogeniczne przyczyny erozji gleb ● podaje przyczyny pustynnienia ● omawia zasoby wodne na Ziemi na podstawie infografiki	Uczeń: ● przedstawia główne powiązania geozagrożeń ze sferami Ziemi na podstawie schematu ● wykazuje znaczenie CEMS dla krajów zagrożonych kataklizmami ● charakteryzuje zagrożenia meteorologiczne: sztormy, cyklony tropikalne i trąby powietrzne z wykorzystaniem map i infografik ● wymienia obszary występowania zagrożeń meteorologicznych na podstawie mapy ● wyjaśnia, w jaki sposób powstają trąby powietrzne ● podaje przyczyny powstawania powodzi ● omawia zmiany klimatyczne przed rewolucją przemysłową na podstawie wykresu ● omawia przyczyny współczesnego globalnego ocieplenia ● omawia wpływ zmian klimatu na gospodarkę człowieka ● przedstawia wpływ ruchu płyt litosfery na występowania trzęsień ziemi ● charakteryzuje skutki trzęsień ziemi ● wyjaśnia, na czym polega system ostrzegania przed tsunami ● przedstawia genezę lejów krasowych na podstawie infografiki ● wymienia obszary o największej degradacji gleb na podstawie mapy ● wskazuje na mapie pustynie i obszary zagrożone pustynnieniem ● przedstawia zmiany odnawialnych zasobów wody w wybranych krajach na podstawie wykresu	Uczeń: ● omawia rolę ISOK w ograniczeniu zagrożenia powodziowego ● wyjaśnia powstawanie sztormów ● omawia skutki cyklonów tropikalnych i trąb powietrznych ● wyjaśnia skutki powodzi ● wyjaśnia wpływ deforestacji na zwiększenie zagrożenia powodzią lub spływem błotnym ● omawia główne czynniki naturalne wpływające na zmiany klimatu na Ziemi ● przedstawia wpływ wylesiania na zmiany klimatu ● omawia skutki zmian klimatu dla obszarów okołobiegunowych i wysokogórskich ● przedstawia sposoby przeciwdziałania zmianom klimatycznym ● omawia częstotliwość, siłę i skutki trzęsień ziemi ● omawia genezę tsunami i skutki, które ono wywołuje ● przedstawia skutki powstawania lejów krasowych ● przedstawia konsekwencje erozji i degradacji gleb na świecie ● prezentuje skutki pustynnienia na wybranych przykładach ● omawia cechy środowiska	Uczeń: ● przedstawia narzędzia umożliwiające skuteczne prognozowanie zasięgu katastrof ● proponuje działania ograniczające skutki zagrożeń meteorologicznych ● omawia wpływ dodatknych sprzężeń zwrotnych na tempo globalnego ocieplenia na podstawie wykresu ● ocenia wpływ zmian klimatycznych na zasięg pokrywy lodowej ● omawia przykłady działań ograniczających skutki zagrożeń geologicznych ● proponuje sposoby zapobiegania intensywnej erozji gleb i pustynnieniu ● ocenia skalę zagrożenia niedoborem wody w przyszłości ● prezentuje działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą ● przedstawia działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej ● opisuje czynniki wpływające na bioróżnorodność i georóżnorodność swojego regionu ● wykorzystuje zdjęcia satelitarne i lotnicze do lokalizowania oraz wskazywania zasięgu katastrof przyrodniczych

	● podaje przyczyny zmniejszania się bioróżnorodności ● wymienia przestrzenne formy ochrony georóżnorodności	● przedstawia odnawialne zasoby wody i jej wykorzystanie na świecie na podstawie map i wykresów ● omawia stan bioróżnorodności na Ziemi ● wymienia miary georóżnorodności	przyrodniczego i sposób zagospodarowania wybranych obszarów objętych pustynnieniem ● przedstawia obszary o deficycie zasobów wodnych wynikającym z dużego zapotrzebowania na wodę ● podaje przykłady katastrof ekologicznych na świecie wywołanych niewłaściwym gospodarowaniem zasobami wodnymi ● omawia znaczenie bioróżnorodności dla środowiska przyrodniczego	
--	--	---	---	--

III. Uwarunkowania przyrodnicze gospodarczej działalności człowieka

Uczeń: ● wymienia warunki przyrodnicze decydujące o rozwoju rolnictwa ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>żywność gleby</i> ● wymienia najżyźniejsze gleby na świecie na podstawie mapy tematycznej ● omawia podział surowców mineralnych ● podaje przykłady przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej	Uczeń: ● przedstawia obszary o korzystnych i niekorzystnych warunkach klimatyczno-glebowych do rozwoju rolnictwa na podstawie mapy tematycznej ● omawia przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce ● omawia rozmieszczenie upraw i chowu zwierząt w Polsce na podstawie mapy tematycznej ● przedstawia rozmieszczenie wybranych surowców energetycznych na świecie na podstawie mapy tematycznej ● przedstawia rozmieszczenie rud miedzi, złota i diamentów na świecie na podstawie mapy tematycznej ● wymienia największych producentów rud miedzi, złota i diamentów na świecie ● przedstawia obszary występowania przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej	Uczeń: ● charakteryzuje wpływ klimatu na zróżnicowanie chowu zwierząt na świecie ● charakteryzuje wpływ warunków glebowych na strukturę upraw na świecie ● przedstawia wpływ warunków wodnych na strukturę upraw i chowu zwierząt na świecie ● omawia wpływ surowców mineralnych na rozwój przemysłu ● omawia znaczenie wybranych surowców energetycznych ● podaje przykłady krajów, w których strukturze eksportu duży udział mają surowce mineralne ● wskazuje sposoby przełamывania ograniczeń przyrodniczych przez człowieka na przykładzie infografiki dotyczącej Norylska oraz schematu dotyczącego pozyskiwania ropy naftowej	Uczeń: ● wykazuje związek między warunkami klimatycznymi a rodzajem uprawianych roślin na przykładzie wybranego regionu świata ● przedstawia zależność między wysokością nad poziomem morza a obszarami upraw i chowu zwierząt na podstawie mapy tematycznej ● wykazuje zależność między żyznością gleb a ich przydatnością dla rolnictwa na podstawie mapy tematycznej ● przedstawia zmiany znaczenia wybranych surowców mineralnych ● przedstawia związek między występowaniem złóż surowców i ich eksploatacją a rozwojem gospodarczym na przykładzie wybranych krajów ● dostrzega zależność między	● Uczeń: ● wykazuje związek między kierunkiem produkcji rolnej a klimatem, ukształtowaniem powierzchni, żyznością gleb i warunkami wodnymi ● wyjaśnia związek między występowaniem surowców mineralnych a kierunkiem rozwoju przemysłu i strukturą towarową handlu zagranicznego ● prezentuje przykłady pokonywania przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej i ocenia ich zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju ● przedstawia zmiany znaczenia czynników przyrodniczych dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionów w przeszłości i w XXI w.
---	--	---	--	---

	● omawia ideę zrównoważonego rozwoju		rozwojem społeczno-gospodarczym państw a zrównoważonym rozwojem	
IV. Problemy polityczne współczesnego świata				
Uczeń: ● wymienia państwa powstałe w XXI w. i wskazuje je na mapie politycznej świata ● wymienia państwa należące do UE i wskazuje je na mapie politycznej świata ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>terroryzm</i> ● wymienia wybrane cechy cywilizacji zachodniej i cywilizacji islamu	Uczeń: ● wskazuje na mapie politycznej świata kontynent, na którym w XX w. powstało lub odzyskało niepodległość najwięcej państw ● wymienia pozytywne skutki przemian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce po 1989 r. ● wymienia główne założenia funkcjonowania Unii Europejskiej ● przedstawia zróżnicowanie zamożności regionów UE wyrażone wartością PKB <i>per capita</i> wg parytetu siły nabywczej w odniesieniu do średniej wartości tego wskaźnika dla UE na podstawie mapy ● omawia polityczne, ekonomiczne, socjologiczno-psychologiczne i społeczno-kulturowe przyczyny terroryzmu ● porównuje wybrane cechy cywilizacji zachodniej i cywilizacji islamu	Uczeń: ● omawia zmiany na mapie politycznej świata w XXI w. na podstawie mapy ● charakteryzuje przemiany ustrojowe i gospodarcze w Europie i krajach byłego ZSRR po 1989 r. ● określa wpływ przemian ustrojowych i gospodarczych na społeczeństwo ● przedstawia problemy związane z rozbieżnymi poglądami na dalszą integrację oraz problemy prawne z interpretacją zapisów <i>Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej</i> ● przedstawia główne problemy gospodarcze i społeczne UE ● omawia społeczno-kulturowe, ekonomiczne i polityczne skutki ataków terrorystycznych ● wymienia główne typy relacji między cywilizacjami	Uczeń: ● charakteryzuje nowe państwa powstałe w XXI w.: Timor Wschodni, Czarnogórę i Sudan Południowy ● omawia problemy polityczne i społeczno-ekonomiczne państw utworzonych w XXI w. ● przedstawia przebieg przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie i krajach byłego ZSRR po 1989 r. ● omawia wpływ transformacji systemowej na gospodarkę wybranych państw ● prezentuje problemy związane z rozbieżnymi interesami państw członkowskich ● analizuje problemy związane z bezpieczeństwem energetycznym i polityką ekologiczną w Unii Europejskiej ● omawia skalę terroryzmu w XXI w. oraz główne metody działania terrorystów ● wymienia główne ugrupowania terrorystyczne na świecie ● podaje przykłady ataków terrorystycznych w Europie i na świecie ● wymienia czynniki kształtujące relacje między cywilizacją zachodnią a cywilizacją islamu na podstawie schematu	Uczeń: ● przedstawia najnowsze zmiany na mapie politycznej świata oraz charakteryzuje główne problemy państw utworzonych w XXI w. ● przedstawia i ocenia skutki przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie i krajach byłego ZSRR po 1989 r. ● dyskutuje na temat głównych problemów funkcjonowania Unii Europejskiej ● proponuje działania, które mogłyby rozwiązać ● główne problemy funkcjonowania Unii Europejskiej ● dyskutuje na temat przyczyn i skutków brexitu ● wyjaśnia, dlaczego terroryzm jest wielkim wyzwaniem dla współczesnego świata ● przedstawia działania mające na celu zwalczanie terroryzmu podejmowane w UE ● omawia pokojowe współistnienie cywilizacji zachodniej i cywilizacji islamu na przykładzie Libanu
V. Problemy społeczne współczesnego świata				

Uczeń: ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksplozja demograficzna, implozja demograficzna, migracje, uchodźstwo, bezrobocie, handel ludźmi, praca dzieci, wolność religijna, nietolerancja, ksenofobia, rasizm</i> ● klasyfikuje migracje wg wybranych kryteriów ● wyjaśnia, czym jest współczynnik (stopa) bezrobocia ● wymienia formy nietolerancji	Uczeń: ● omawia zmiany liczby ludności świata w XX i XXI w. na podstawie wykresu i mapy ● przedstawia obszary występowania eksplozji demograficznej i implozji demograficznej na podstawie mapy ● wymienia czynniki wpływające na decyzję o migracji w podziale na czynniki przyciągające i czynniki wypychające ● określa wielkość bezrobocia za pomocą współczynnika (stopy) bezrobocia ● wymienia przyczyny bezrobocia w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych gospodarczo ● omawia zmiany stopy bezrobocia młodych w krajach UE na podstawie wykresu ● przedstawia główne kierunki handlu ludźmi na świecie na podstawie mapy ● wymienia organizacje przeciwdziałające handlowi ludźmi i niewolnictwu ● podaje przyczyny podejmowania pracy przez dzieci ● przedstawia liczbę i strukturę pracujących dzieci wg wieku w poszczególnych regionach świata na podstawie wykresu ● podaje współczesne przykłady prześladowań na tle religijnym ● wymienia przykłady państw, w których dochodzi do naruszenia wolności religijnej, na podstawie mapy ● omawia wybrane formy nietolerancji (np. ksenofobię, rasizm, dyskryminację ze względu na status społeczny czy płeć)	Uczeń: ● podaje główne przyczyny eksplozji demograficznej i implozji demograficznej ● określa przyczyny starzenia się społeczeństw ● przedstawia problemy związane z migracjami dobrowolnymi i przymusowymi w skali globalnej i krajowej ● omawia problemy związane z uchodźstwem w skali globalnej i krajowej ● wskazuje współczesne kierunki przemieszczania się uchodźców na podstawie danych statystycznych ● omawia zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia na świecie na podstawie mapy ● omawia problem bezrobocia wśród młodych ludzi ● przedstawia różnice między stopą bezrobocia ogółem a stopą bezrobocia młodych w wybranych państwach ● charakteryzuje przejawy współczesnego niewolnictwa ● przedstawia skalę handlu ludźmi na świecie, jego główne cele oraz sposoby wykorzystywania pracy dzieci w poszczególnych regionach świata ● omawia przykłady nietolerancji na świecie	Uczeń: ● omawia skutki eksplozji demograficznej i implozji demograficznej ● wymienia kraje o największym udziale ludności w wieku 65 lat i więcej w społeczeństwie ● proponuje działania ograniczające skutki starzenia się społeczeństw ● charakteryzuje przebieg ważniejszych historycznych i współczesnych fal migracji na świecie ● omawia pozytywne skutki migracji ● przedstawia pozytywne i negatywne skutki bezrobocia dla społeczeństwa i gospodarki ● podaje przyczyny podejmowania pracy przez dzieci (przykłady uwarunkowań społecznych, kulturowych i gospodarczych) ● omawia przykłady ludobójstwa na tle religijnym na przełomie XX i XXI w. na podstawie tabeli ● przedstawia skutki dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innych form nietolerancji ● przedstawia przykłady wpływu wykluczania grup ludności na życie społeczne i gospodarcze państw ● omawia przykłady sposobów przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innym formom nietolerancji na świecie	Uczeń: ● omawia wpływ procesów starzenia się społeczeństw na życie społeczne i gospodarkę, ze szczególnym uwzględnieniem Europy ● podaje przykłady działań podejmowanych w związku z problemem uchodźstwa przez społeczność ● międzynarodową ● proponuje działania, które mogłyby podjąć społeczność międzynarodowa w celu zmniejszenia liczby uchodźców na świecie ● wykazuje związek między poziomem rozwoju gospodarczego państwa a odnotowywaną w nim stopą bezrobocia ● przedstawia problem handlu ludźmi, niewolnictwa i wykorzystywania pracy dzieci na świecie jako przestępczy problem globalny ● wyjaśnia negatywny wpływ handlu ludźmi, niewolnictwa i przymusowej pracy dzieci na świat w rozwój społeczny i gospodarczy państw ● proponuje działania przeciwdziałające wykorzystywaniu pracy dzieci ● uzasadnia potrzebę przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innym formom nietolerancji na świecie
VI. Zróżnicowanie jakości życia ludności na świecie				
Uczeń: ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>jakość życia</i>	Uczeń: ● wymienia syntetyczne wskaźniki obiektywnej oceny jakości życia	Uczeń: ● analizuje schemat przedstawiający hierarchię potrzeb ludzkich	Uczeń: ● wyjaśnia, w jaki sposób formułuje się obiektywną i subiektywną	Uczeń: ● formułuje hipotezy dotyczące przyczyn zróżnicowania jakości życia na świecie

- wymienia rodzaje oceny jakości życia - wyjaśnia, czym jest właściwe odżywianie się - wymienia czynniki wpływające na sposób odżywiania się - wyjaśnia, czym jest głód - wymienia rodzaje głodu - wskazuje na mapie świata regiony o dużym udziale głodujących - podaje nazwę agendy ONZ powołanej w celu niesienia pomocy żywnościowej na świecie - wymienia rodzaje zagrożeń życia ludzi - wymienia rodzaje chorób - wymienia zagrożenia życia ludzi - wymienia największe zagrożenia w życiu codziennym - wyjaśnia, czym jest poczucie bezpieczeństwa - wyjaśnia znaczenie terminu <i>edukacja</i> - wymienia poziomy, na których jest realizowana edukacja - wyjaśnia znaczenie terminu <i>analfabetyzm</i> - wyjaśnia, czym jest wskaźnik analfabetyzmu	- analizuje zróżnicowanie wartości HDI na świecie na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych - przedstawia zróżnicowanie wartości wielokryterialnego wskaźnika ubóstwa (MPI) w wybranych krajach - omawia przestrzenne zróżnicowanie stopnia zaspokojenia norm żywieniowych na podstawie mapy tematycznej - analizuje zróżnicowanie wartości energetycznej dostępnej żywności na świecie na podstawie mapy tematycznej - podaje różnice między głodem rzeczywistym a głodem utajonym - wymienia czynniki wpływające na stan zdrowia ludności na podstawie wykresu - wymienia czynniki wywołujące choroby zakaźne - analizuje zróżnicowanie dostępu do usług zdrowotnych na świecie na podstawie mapy tematycznej - wymienia czynniki wpływające na poczucie bezpieczeństwa - analizuje przebieg edukacji formalnej na trzech poziomach na podstawie schematu - analizuje zmiany wskaźnika analfabetyzmu w poszczególnych częściach świata na podstawie wykresu	- wyjaśnia różnice między subiektywną a obiektywną oceną jakości życia - podaje przyczyny zróżnicowania obiektywnej oceny jakości życia na świecie - przedstawia zmiany subiektywnej oceny jakości życia w wybranych krajach - opisuje czynniki wpływające na stopień zaspokojenia norm żywieniowych - omawia przyrodnicze, ekonomiczne i społeczno-polityczne przyczyny głodu - podaje przyczyny klęsk głodu - charakteryzuje wybrane choroby, zakaźne i pasożytnicze oraz niezakaźne - omawia prawidłowości dotyczące zachorowań na choroby zakaźne i pasożytnicze oraz niezakaźne na świecie - opisuje zróżnicowanie przestrzenne zachorowalności na wybrane choroby na podstawie map tematycznych - analizuje na podstawie mapy tematycznej zmiany poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wybranych regionów świata - analizuje liczbę zgonów w wyniku wypadków drogowych w różnych regionach świata na podstawie danych statystycznych i mapy tematycznej - przedstawia zagrożenie przestępczością w różnych regionach świata - opisuje zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi oraz z klęskami żywiołowymi - opisuje ogólny system edukacji na świecie - charakteryzuje mierniki uczestnictwa w edukacji formalnej na świecie - omawia zróżnicowanie zaspokojenia potrzeb edukacyjnych na świecie na podstawie danych statystycznych i mapy tematycznej	ocenę jakości życia - przedstawia konsekwencje zróżnicowania jakości życia na świecie - charakteryzuje na przykładach kraje o wysokiej i niskiej jakości życia - porównuje strukturę spożycia produktów żywnościowych w krajach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego - omawia problem głodu wśród dzieci - omawia skutki głodu rzeczywistego i głodu utajonego - omawia sposoby rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych i pasożytniczych - przedstawia skutki występowania chorób - omawia czynniki wpływające na stan zdrowia społeczeństw i jakość usług medycznych na świecie - proponuje działania na rzecz zapobiegania chorobom i ich zwalczania - analizuje poczucie bezpieczeństwa i postrzeganie różnych zagrożeń na podstawie wyników badań ankietowych - analizuje na podstawie wyników badań ankietowych poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole - określa przyczyny zróżnicowania zaspokojenia potrzeb edukacyjnych na świecie	- proponuje działania, które mogłyby ograniczyć głód i niedożywienie na świecie - przedstawia przyczyny zagrożenia życia w wybranych regionach świata, w tym związane z rozprzestrzenianiem się chorób, niskim poziomem ochrony zdrowia i degradacją środowiska - wykazuje zależność między poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego a występowaniem poszczególnych rodzajów zagrożeń życia na podstawie danych statystycznych - dokonuje oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wybranych regionów świata na podstawie samodzielnie opracowanych kryteriów - dyskutuje na temat skutków zróżnicowania poziomu zaspokojenia potrzeb edukacyjnych w wybranych regionach świata
VII. Problemy gospodarcze współczesnego świata				

Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminu <i>produkt krajowy brutto</i> • wyjaśnia, na czym polega międzynarodowa pomoc rozwojowa • wyjaśnia, czym jest oficjalna pomoc rozwojowa • wymienia kraje udzielające pomocy rozwojowej innym państwom • wymienia przykłady organizacji niosących pomoc rozwojową najbiedniejszym krajom • wyjaśnia, czym są korporacje międzynarodowe • wymienia przykłady korporacji międzynarodowych i podaje nazwy państw, z których się wywodzą	Uczeń: • wymienia czynniki wpływające na poziom rozwoju gospodarczego państw • omawia zróżnicowanie wartości PKB <i>per capita</i> na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia rodzaje pomocy rozwojowej udzielanej państwom • wymienia państwa, które otrzymały środki w ramach oficjalnej pomocy rozwojowej na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych • przedstawia rozmieszczenie największych firm świata na podstawie mapy tematycznej • wymienia główne branże, w których działają największe korporacje międzynarodowe	Uczeń: • omawia na wybranych przykładach państwa o najwyższej i najniższej wartości PKB <i>per capita</i> • podaje przyczyny dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata • omawia przestrzenne zróżnicowanie zadłużenia państw świata na podstawie mapy tematycznej • omawia działania (inne niż podejmowane w ramach pomocy rozwojowej) mające na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw • podaje główne cele rozrastania się korporacji • omawia rozwój korporacji na przykładzie The Walt Disney Company	Uczeń: • charakteryzuje problemy społeczno-gospodarcze najbiedniejszych i najbogatszych państw świata • przedstawia skutki dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata • przedstawia ewolucję pomocy rozwojowej • przedstawia wpływ polityki na rozwój korporacji międzynarodowych • omawia pozytywne i negatywne skutki gospodarczej działalności korporacji międzynarodowych	Uczeń: • przedstawia problem zadłużenia krajów i obywateli na przykładach państw wysoko i słabo rozwiniętych • podaje przykłady działań mających na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata oraz dokonuje ich krytycznej oceny • ocenia wpływ korporacji transnarodowych na społeczeństwo, politykę, gospodarkę i środowisko przyrodnicze państw oraz regionów świata • przedstawia wpływ konsumpcjonizmu, pracobolizmu i presji gospodarczej związanej z maksymalizacją zysku na zdrowie i życie człowieka • omawia wpływ wybranej korporacji międzynarodowej na społeczeństwo, gospodarkę i środowisko przyrodnicze państw
--	---	--	--	--